

Nazomer 2020, jg. 47,2/3

HET STEENUILTJE

SEIZOENBLAD IVN MUNSTERGELEEN

Komisch kikkertrio Heemtuinvijver

BELEEF DE NATUUR!

Harie aan het werk in de Heemtuin op 17 maart 2007

In dankbare herinnering aan Harie van Wordragen

Op 6 juni is Harie geheel onverwacht overleden.
IVN Munstergeleen heeft een ware vriend verloren.

Helaas hebben we bij zijn uitvaart geen afscheid kunnen nemen.

We zullen ons Harie blijven herinneren als een markante persoonlijkheid. Hij viel op door een aantal bijzondere eigenschappen.

Zo was hij altijd goed gehumeurd en had een groot gevoel voor humor. Dat laatste ging gepaard met van die twinkelende oogjes. Als het hem aan het hart ging kon hij zich over bepaalde zaken heel druk maken, maar altijd op een vriendschappelijke manier.

Zo kan ik me nog goed herinneren dat tijdens de koffiepauze in het Heemtuinhuis iemand opmerkte dat enige hennepplanten een educatieve functie zouden kunnen hebben in de Heemtuin. De THC-arme variant wel te verstaan.

Harie veerde op. Dei rotsooi kump hie neit d'rinzei hij luid en duidelijk en met haperende stem. Daarbij keek de anders zo vriendelijke Harie heel gevaarlijk.

Harie heeft voor onze vereniging veel betekend voor het slijpen van materialen. Hij was er trots op dat hij deze specialiteit bij Philips had geleerd.

Omdat ik in het slijpen van boren geen held ben, heb ik hem eens gevraagd om mij thuis een les te komen geven. Ik mocht het eens voordoen .. Hoofdschuddend keek hij naar mijn bewegingen, zei dat de slijpmachine te hoog stond en het licht onvoldoende was. Ik ben toch maar mijn boren aan Harie blijven meegeven.

Harie we zijn je dankbaar voor alles wat je voor onze vereniging hebt betekend, we zullen je aan de koffietafel missen ...

Namens het bestuur, Pierre Wijnen.

HET STEENUILTJE

Beste leden

Door het wegvallen van IVN Sittard-Geleen is ons ledenaantal flink toegenomen.

Bij deze heet ik alle nieuwelingen van harte welkom.

Ons programma heeft door het Corona-gebeuren aanzienlijke schade opgelopen.

Ook het uitvallen van onze secretaris door ziekte is een grote handicap en heeft geleid tot het niet verschijnen van het zomernummer van Het Steenuiltje.

Het is te hopen dat hij spoedig weer de oude wordt.

Gelukkig is er hard doorgewerkt in de Heemtuin en staat deze er prachtig op.

Laten we hopen dat we spoedig weer ongeremd ook onze andere IVN activiteiten kunnen oppakken.

Het jaarprogramma is U bekend en bij geen doorgang van een activiteit wordt dit op onze site vermeld.

Nog een mooie nazomer toegewenst,

Pierre Wijnen, voorzitter.

Inhoud en colofon

1 Foto voorkant: Anne Geraets

2 In dankbare herinnering aan Harie van Wordragen (Pierre Wijnen)

4 Opleiding landschapsgids (Kees Blankers)

6 Dingen die gedaan zijn in tijden van Corona (Ben Bongers)

8 Vogels spotten in familieverband (Lonne Könings-Mentjens)

9 Bijzondere planten in de Heemtuin (Hub Mulders)

10 De Heemtuin en het virus (Hub Mulders)

11 Afsluiting Corona-seizoen natuurgidsopleiding (Stuf Kaasenbrood)

12 Bermen, weer een kleurige biotoop in Sittard-Geleen (Paul Leenders)

Elke druppel telt (Waterklaar.nl)

13 Bodemdiertjesdag / Nacht van de nacht (Lerx Vlieks)

14 Bestuur / Rabo ClubSupport (**attentie, attentie!**) / Resterend programma (Pierre Wijnen)

16 Foto achterkant: Ben Bongers

COLOFON

Dit nazomernummer (jg. 47, nrs 2 & 3) is tot stand gekomen onder redactie van het bestuur. De lay-out is verzorgd door Ben Bongers. Het volgende (winter)nummer (4) zal verschijnen uiterlijk 21 december. Kopij dient te worden ingeleverd uiterlijk vrijdag 27 november.

www.ivn.nl/afdeling/munstergeleen

Opleiding Landschapsgids Zuid-Limburg 2020

Eerste ervaringen Kees Blankers met de opleiding

Eind 2019 heb ik me aangemeld voor de Opleiding Landschapsgids Zuid-Limburg 2020. Deze opleiding wordt door IVN-Maastricht georganiseerd en bestaat uit zo'n 12 opleidingsdagen. De opleiding wordt afgerond met het maken van een ommetje in een zelf gekozen gebied.

De redenen voor mij om mee te doen, is mijn interesse in landschappen en het ontstaan ervan. Tevens geef ik graag aan anderen uitleg over de natuur en de omgeving.

Helaas is de opleiding na 3 opleidingsdagen door Corona stopgezet. In 2021 wordt de opleiding afgemaakt. In deze eerste 3 dagen hebben we wel al geleerd hoe je het landschap kan "lezen" en welke samenhang in het landschap te ontdekken is:

Verticale samenhang: Landgebruik, vegetatie, beplantingstypen, waterstand, reliëf.
Ben ik op zand of op klei, zit er kwel in de grond, is de bodem voedselrijk of -arm?

Horizontale samenhang: Patronen van wegen, paden, waterlopen, beplantingen, percelen. Wordt er groot-schalig landbouw bedreven, hoe is de toegankelijkheid voor wandelaars ?

Seizoensamenhang: Kleuren/vormen van grond en beplanting in bepaalde tijd van het jaar.
Hoe een landschap eruit ziet verschilt van seizoen tot seizoen. Waardoor worden die verschillen bepaald?

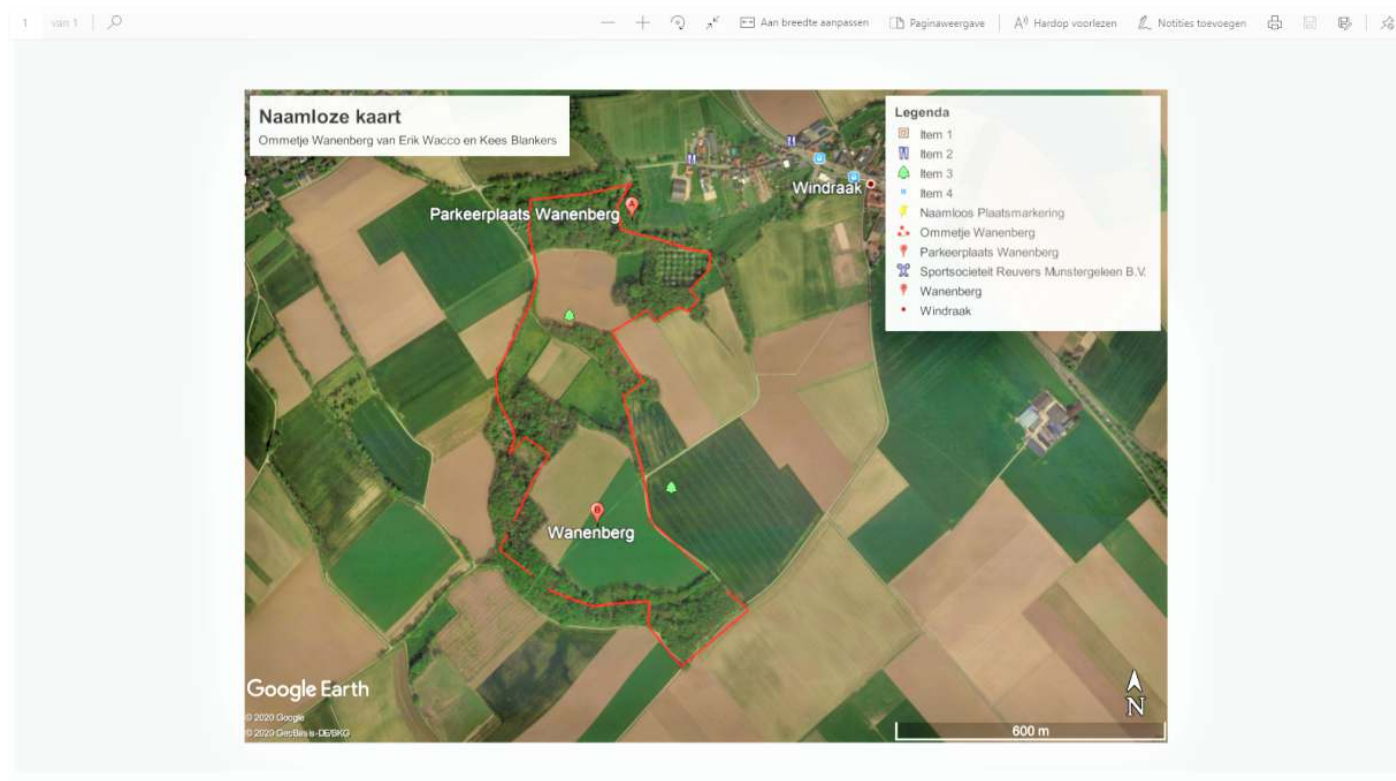
Historische samenhang: Landschapselementen in relatie tot fase in de geschiedenis.
Dateert dit boerderijtype uit de jaren '70? Staat deze boom hier al meer dan 100 jaar?

Heel leerzaam, maar niet altijd makkelijk om toe te passen.

Ik ben benieuwd naar het vervolg van de opleiding. Maar ik heb tijdens de Corona niet stilgezeten. Samen met iemand anders van de opleiding heb ik al een begin gemaakt met een ommetje. We hebben gekozen voor een ommetje rondom de Wanenberg.

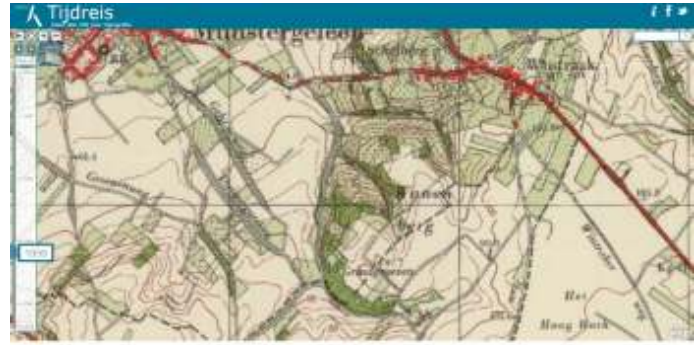
Hieronder zie je de geplande route van het ommetje, aangegeven op een luchtfoto.

Het is wel deels dezelfde route als de steenuitjes-route, maar het verschil is dat meer de nadruk ligt op de Wanenberg en de ontwikkeling van dat deel van de Windraak.

De kaart van het gebied uit 1864

Kaart uit 1959

Deze ontwikkeling is mooi te zien als je de kaart van 1864 vergelijkt met de kaart van 1959 en die weer met de kaart van 2019. Zie hierboven en hieronder.

Je ziet op de kaart van 1864 heel duidelijk dat het gebied in de negentiende eeuw weinig bebost was. Enkel de steile noordhellingen van de wegen Wanenberg en Steingraafpad.

Begin twintigste eeuw werd het gebied met name rondom Windraak en de weg Hoddelslei aangeplant met veel fruitboomgaarden. Tevens werd gestart met het afgraven van grind en zand van de steilranden langs Steingraafpad. Maar ook aan de zuidkant van de Wanenberg waar toen nog geen bossen waren. Dat is goed te zien op de kaart hierboven van 1959.

De weg Steingraafpad werd doorgetrokken als Hondskerk naar de Rootsweg. En er werden tijdelijke wegen en spoor aangelegd voor de afvoer van her grind en zand.

In de jaren vijftig en zestig stopten de grindaafgravingen. Rondom de gaten van deze afgravingen en langs de weg Hondskerk ontstonden bospercelen. De meeste boomgaarden werden echter geroid.

In de jaren zeventig en tachtig kwamen er extra wegen en wandelpaden in het gebied met zelfs een trimbaan. En uiteraard was het de periode van de opbouw van de IVN-Heemtuin.

Met een nieuwe kersenboomgaard en diverse nieuwe bospercelen begin deze eeuw kreeg het gebied de huidige vorm. Zie hiervoor de kaart van 2019 hieronder.

Naast een goede uitleg over deze ontwikkeling van het gebied in de laatste 100 jaar, willen we in het ommetje ook de nadruk leggen op hoe het gebied beleefd kan worden.

Diegenen die het ommetje gaan lopen willen we inspireren om zelf de omgeving van de route te ervaren (horen, zien en ruiken). Dit door op bepaalde mooie plekken in de route, met de informatie over het gebied, de omgeving zelf te beleven met "opdrachten en vragen".

Of dat gaat lukken zal moeten blijken. Alle ideeën die jullie hebben zijn van harte welkom. Bel of mail mij gerust (kees.blankers@telfort.nl, 06-54643992).

Kenmerkend voor de Wanenberg is dat de hoogste delen, restanten van de oorspronkelijke laagvlakte waarin de oermaas miljoenen jaren geleden geulen heeft uitgesleten, als landbouwareaal worden gebruikt, de glooiende delen als hellingweide (o.a. langs de weg 'Wanenberg', met een fraaie graft daarin), de steilere delen als hellingbossen.

Aardappelveld boven de Heemtuin afgelopen voorjaar.

Dingen die gedaan zijn in tijden van corona

Het was het begin van het seizoen en ineens liep de hele agenda leeg, te beginnen met de NLdoetdagen 13 en 14 maart. Het zal ons nog lang heugen: heel het land valt dan stil omdat een onzichtbaar virus het wil.

Zo niet de natuur. Die gaat gewoon door. En wat een geluk: we werden niet opgehokt (waarom zou je het op zijn Engels zeggen?).

Een oude reflex deed zich gelden: spitten in het vroege voorjaar, net zoals vroeger thuis.

Nu kon dat boven op de Wanenberg langs de akker die spoedig zou worden bepot met aardappelen. Veel akkers in de omgeving zijn omrand met bloemrijke stroken en daar kon, zo was de gedachte, best nog een bloemetje bij. Er was tenslotte ook de actie Bee-friendly van KRO-NCRV die wel doorging maar volgens veranderde opzet.

Deze locatie op de Wanenberg lag in de volle zon, was dus bijzonder geschikt voor de bijvriendelijke bloemen.

Het zaad (van de Bijenstichting) was alleen per kilo verkrijgbaar en die hoeveelheid was goed voor 200 m². Een strook van 100 m² ompspitten was dus het voornemen. De andere helft van het zaad kon in de Heemtuin worden gebruikt op de plaats waar in de vroege ochtend van 7 januari de complete houtwal in vlammen was opgegaan.

Lössgrond laat zich prima spitten, is wel wat zwaarder dan de zandgrond van vroeger, maar de kluit blijft mooi compact op de schop liggen totdat je die omlegt.

Let er wel op dat je die kluiten zo snel mogelijk los en uit elkaar steekt want als ze uitdrogen worden ze keihard. Als jongen van de zandgrond heb ik die goede raad aangenomen van Ewa die vroeger als kind in Polen heel goed heeft toegekeken als haar opa aan het spitten was.

Heerlijk spitten dus en alsmaar die heerlijke zon. Maar waar ik niet op gerekend had was dat de grond droger en droger en daarmee harder en harder werd. Met de grootste moeite – uiteindelijk moest ik voor elke steek de schop tot drie keer toe de grond in rammen - haalde ik nog net de helft van het voorgenomen aantal vierkante meters.

Het resultaat is evengoed geweldig. Wilde bijen en hommels vliegen in de zomer dankbaar van bloem tot bloem.

En dat inspireert tot een wellicht volgende actie: de bouw van een wilde bijenhotel daarboven op de Wanenberg in de komende herfst en winter. Daartoe zal overlegd moeten worden met de terrein beherende organisatie.

Gefantaseerd wordt al over een kabelbaan voor kinderen vanaf de entree van de Heemtuin over de hellingweide heen naar daarboven, op natuurlijke wijze aangedreven: ouders brengen door middel van een tredmolen de kabelbaan in beweging en daar gaan de gondels met de kinderen erin naar boven, een bij voorbaat gegarandeerd succes.

In de toekomst willen we voorkomen dat de bij-vriendelijk ingerichte akkerrand gaat verbossen. Nu al zijn her en der zaailingen van robinia's, pseudo-acacia's, aan het opschieten. Als die ongemoeid worden gelaten zullen ze binnen een paar jaar alle zonlicht tegenhouden en kunnen de wilde bijen fluiten naar hun lonkende bloemen.

De coronatijd leende zich ook tot hoognodig opruimwerk. Onder de Andries Houbenbeuk lagen stapels hout afkomstig van een wankel bouwsel in de weg voor de overwinterende egeltjes. Die moesten ruim baan hebben als ze in april voor het eerst uit hun schuilplaats tevoorschijn gingen komen.

Ook de hardhouten banken in en buiten de Heemtuin werden een aantal keren geolied en zagen er meteen uit als nieuw, uitnodigend voor de bezoekers van weer een nieuw seizoen..

Toen we op zeker moment in de Heemtuin aan de koffie zaten, hoorden we op het Steingraafpad een auto stoppen, portieren klappen en mensen aan het overleggen. We gingen kijken en daar stond al iemand op een ladder tegen de Andries Houbenbeuk. Wie was hij en wat deed hij daar? Het was de voorzitter van Gilde de Graven die een vogelhuisje bevestigde op drie meter hoogte. Het Gilde bestond 25 jaar en dat werd gevierd met voor elk jaar een nestkast. En zo waar: ze werden op dat moment net niet te laat opgehangen want binnen de kortste keren werden de huisjes bewoond. Een originele en geslaagde jubileumactie. Bovendien een artistiek verantwoorde verrijking van het buitengebied.

De coronaboog, tenslotte, werd achter de vijvers geplaatst als bezwering van de verwoestende werking van het virus. De boog werd op Paaszaterdag geplaatst, het stamdeel op Pinksterzaterdag. Daarin heel toepasselijk, een passieflora (passie = lijden) ter gedachtenis van de velen die aan het virus zijn bezweken.

Ben Bongers

Al 16 m2 gespit! (foto Ewa Pienkowska)

Hout verplaatsen t.b.v. de egeltjes (foto Ewa Pienkowska)

Bloemrijke akkerrand in de zomer (foto: Ewa Pienkowska)

Een dankbare hmmel (foto Ewa Pienkowska)
Het bloemenzaad werd betrokken van de Bijenstichting

Meels hebben er weer lol in (foto Ewa Pienkowska)

Vogelhuisje Andries Houbenbeuk (foto Ewa Pienkowska)

Heemtuin in het vroege voorjaar (foto Ewa Pienkowska)

Heemtuin eind juli (Foto Ben Bongers)

Vogels spotten in familieverband

Vogels spotten in familieverband

In het lentenummer van het Steenuiltje stond het programma vermeld van de Vogelwerkgroep, een onderdeel van Vogelwacht Limburg en IVN Munstergeleen. Helaas is door de maatregelen rondom het Covid-19 virus het grootste deel van de programmering niet doorgegaan. In het najaar kunnen de geplande excursies en bijeenkomsten hopelijk wel doorgang vinden.

Om toch een indruk te geven van wat leden van de vogelwerkgroep zoal beleven hierbij een korte impressie van een excursie van een van de leden van de werkgroep.

Op een mooie morgen in juni vertrok ik, samen met kleinzoons Fares van 18 en Julian van 13 jaar, richting de Heemtuin om daar te starten met het spotten van vogels. Omdat het midzomer is, is het spotten niet gemakkelijk, want de bladeren aan de bomen maken dat moeilijk. Maar horen kan des te beter. Voor Julian was dit de eerste keer dat hij meeding, dus hij moest leren onderscheid te maken tussen al die vogelzang, maar in Fares had hij een goede leermeester. Daar hoorden en zagen we o.a. pimpel- en koolmezen, vink en merel, boomklevers, grote bonte spechten en groene specht, winterkoning en roodborst. De buizerd liet zich ook horen.

Na een drinkpauze gingen we verder richting Wintraerweg, want daar zie je vooral de vogels van de akkers. We hadden geluk, de veldleeuweriken zongen voluit en de gele kwikstaarten vlogen voortdurend rond, maar gingen nu en dan ook rustig boven op de bieten zitten, zodat we ze met de verrekijker goed konden bestuderen. In de lucht zagen we wel zes buizerden, een tweetal torenvalken en een paar blauwe reigers. We keken onze ogen uit en genoten. Verder richting Maastrichterweg naar Puth. Bij de eerste huizen van Puth aangekomen zagen we een prachtig schouwspel: drie jonge boerenzwaluwen zaten op een dakrand te piepen en werden even later gevoerd door de oudervogel.

Inmiddels was het bijna middag en voor een eerste keer vond Julian het voldoende. Voldaan fietsten we terug richting Munstergeleen. Maar er komt zeker een volgende keer, aldus Julian.

Leonne Könings-Mentjens

"Nest van 4 jonge vosjes waarvan er twee nieuwsgierig naar me bleven kijken vanuit hun holletje. Foto is aanvang april gemaakt door mij aan de Waneberg" (ingezonden door Sjef Gorissen).

In de Heemtuin is het alweer nazomer getuige de Kaardebollen en het zaadpluis van de Mariadistel ...

... maar de heide staat vanaf 3 augustus in bloei - komt dat zien!

Bijzondere planten in de heemtuin

Calendula officinalis, Goudsbloem.
Familie van de Asteraceae (Composieten).

Dit ondergewaardeerde plantje dat in onze boerentuin staat heeft zoveel in zich dat het eigenlijk in iedere tuin zou moeten voorkomen.

In de Middeleeuwen werd dit plantje gekweekt om haar feloranje, gele, enkel-of dubbelbloemige kleur. Het bloeit vanaf de zomer tot in de herfst. Soms kan het een winter overleven. De onderste bladeren zijn gesteeld en voorzien van een bladschede. De zittende stengelbladeren zijn lancetvormig en afwisselend geplaatst. De hele plant is ruw behaard. De eindstandige bloemhoofden hebben onvruchtbare buisbloemen en vruchtbare lintbloemen. De vrucht is een kromme, ruwe noot.

De goudsbloem stamt uit Zuid-Europa en Azië. De botanische naam *Calendula* is een verkleinvorm van het Latijnse *Calendae* (eerste dag van de maand, waar ons woord kalender vandaan komt; *Calendula* zou dus te vertalen kunnen zijn met Kalendertje), die verwijst naar de gewoonte van de plant om in het wild bijna het hele jaar door te bloeien. De dubbele variëteiten met hun feloranje bloemen bevatten de meeste werkzame stoffen en deze worden dan ook voor geneeskundige doeleinden gekweekt. Hoewel minder dan vroeger, wordt de plant nog steeds in de natuurgeneeskunde toegepast. De bloemen werden ooit als kleurstof gebruikt. Onder andere voor het - goudgeel kleuren van het haar. Tegenwoordig ge-

bruikt men ook goudsbloemen om rijst te kleuren in plaats van saffraan te gebruiken.

De plant bevat onder meer etherische olie, kleurstoffen (carotenoïden), bitter en slijmstoffen, saponinen, flavoglycosiden en hars. Hierdoor heeft de goudsbloem een helende, ontstekingsremmende werking. Inwendig gebruik komt nauwelijks meer voor, maar extracten, tincturen en zalven van goudsbloemen worden soms benut bij hardnekkige wonden, doorligging, zwerende plekken, spataderen, blauwe plekken, huiduitslag te behandelen en als mondwater. Goudsbloem wordt wellicht het meest gebruikt in gezicht-crèmes en in lotions om de huid te reinigen, te versoepelen en tot rust te brengen.

In de keuken komt de goudsbloem tegenwoordig veelvuldig voor in salades. Ze geven een licht pikante smaak en zijn zeer decoratief. Er zitten allerlei vitaminen en mineralen in waardoor ze ook een gezonde aanvulling zijn op onze voeding. Op de boerderijen wordt van deze plant hooi gemaakt voor konijnen en cavia's. Kippen leggen er een donkere eidooier van.

Calendula Officinalis is opgenomen op de lijst planten van Karel de Grote onder 21 solsequia (= zonvolger: de bloem gaat open bij zonsopgang en sluit bij zonsondergang). Deze nummercode wordt door geheel Europa gebruikt en dus ook in onze boerengaard.

Hub Mulders.

De Heemtuin en het virus

De gevolgen van het coronavirus hebben grote invloed gehad op het reilen en zeilen van onze tuin. In eerste instantie werden taken en werkzaamheden per direct stop gezet. Het besluit werd genomen om de tuin voor het publiek te sluiten. Op gepaste afstand werd reguliere werkzaamheden door een klein groepje medewerkers uitgevoerd, met de achterliggende gedachte om na een tijdje de tuin weer voor het publiek open te stellen. Momenteel is het weer mogelijk om gezellig koffie te drinken met de medewerkers op 1.50 m afstand en in achtneming van de adviezen van het RIVM.

De heemtuin is op 7 juni weer open gegaan voor het publiek. We hebben een looproute uitgezet en hopen dat iedereen zich hieraan houdt. Tot op heden hebben we meer bezoekers kunnen verwelkomen dan voorgaande jaren in dezelfde periode. Het heemtuinhuis en toilet blijven voor het publiek voorlopig gesloten.

Wat heeft zich zoal afgespeeld in de tuin?

In de boerentuin werd het reguliere werk gedaan en bij de ingang werd ter verfraaiing een bloemenperk aangelegd. Dit is tevens goed voor insecten en bijen. De egels werden bijgevoerd. De weggevallen kruiden herplant. In de toekomst gaan we bekijken hoe we de tuin ecologisch kunnen ontwikkelen.

De hagen werden geknipt en de druiven opgebonden. Achter de vijver is een corona-boog geplaatst. Het heemtuinhuis heeft een poetsbeurt gekregen en het boekenbestand is aangepast.

De werkplaats werd onderhanden genomen, zodat het duidelijk is over welke gereedschappen we beschikken. Ter bevordering van de veiligheid van de vrijwilligers is een instructiemap gemaakt waarin uitleg wordt gegeven over verantwoord machinegebruik.

De paden werden onkruidvrij gehouden en overhangende begroeiing verwijderd.

De vijvers werden opgeschoond.

Diverse planten van verschillende biotopen werden uitgezaaid, opgekweekt en uitgeplant.

Door de droogte in de maanden april en mei kwam de waterbuffer, die in 2019 werd aangelegd, goed van pas.

Hub. Mulders

Luxe bakkerij
Bie Christel

Peterstraat 29
Munstergeleen

046 4580043

In de Heemtuin eten we vaak vlaai van Bie Christel

Elly Hermans groente bij het Kritraedthuis op de donderdagmarkt, Sittard

Foto Ewa Pienkowska

De scharrelslagerij van Munstergeleen, Houbeneindstraat 1

Afsluiting Corona-seizoen natuurgidsen opleiding 4 juli 2020

De Coronacrisis heeft behoorlijk roet in het eten ge-goid bij de voortgang van de dit jaar gestarte natuurgidsenopleiding van de gezamenlijke IVN- afdelingen uit de westelijke mijnstreek. Na 7 maart zijn alle lessen tot nader order uitgesteld. Om eenieder toch een gevoel van saamhorigheid te geven en om elkaar vóór de vakantie nog eens te kunnen ontmoeten is op 4 juli een educatieve wandeling georganiseerd voor cursisten, mentoren en opleidingsteam.

Deze wandeling vond plaats in het grensmaas proefproject Meers. Het proefproject Meers is gestart in 1997 als eerste project na het besluit om de Maas meer ruimte te geven. Op die manier worden overstromingen zoals in 1993 en 1995 in de toekomst voorkomen. Het totale grensmaas project beslaat 43 km Maas, waar door middel van slimme grindwinning veiligheid geboden wordt en nieuwe natuur kan ontwikkelen.

De deelnemers verzamelden bij het bomenmonument in Meers. Na een korte inleiding van Leon Heemels heeft cursiste Wendy Dassen het hoe en waarom van het bomenmonument uitgelegd. Het monument bestaat uit 15 bomen die tijdens grindwinning rond Stevensweert zijn opgegraven en 1500-2000 jaar oud zijn. Samen vormen zij een plattegrond van de 4 windrichtingen, de maasdorpjes uit de buurt en de loop van de Maas ter plekke.

Na de toelichting van Wendy is de groep gesplitst en werd het gebied via 2 routes verkend. Tijdens de wandeling hebben mentoren en opleidingsteamleden toelichting gegeven door, telkens in blokjes van ongeveer 10 minuten, een bepaald aspect in het gebied te belichten. De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

- Grensmaas project en grindwinning algemeen.
- Invloed van grote grazers.
- Planten.
- Vogels.
- Wilde bijen.
- Maashistorie en -gesteenten.
- Bever activiteit.
- Plastic langs de oever.

Door de verscheidenheid aan onderwerpen en presentatoren hebben de cursisten zich een goed beeld kunnen vormen over hoe je tijdens een wandeling met toehoorders kunt omgaan.

Na ruim twee en een half uur ontmoetten beide groepen elkaar weer bij het bomenmonument. Daar sloot Leon Heemels de ochtend af door iedereen een fijne vakantie te wensen en kon hij mededelen dat op 31 augustus de lessen hervat worden en wel in het Maaslandcentrum in Elsloo.

Stuf Kaasenbrood

Dierenshop, Voorstad 5, 6131 CP Sittard

De winkel waar u alles kunt vinden voor uw huisdier. (hond, kat, vogel, knaagdier, vis en reptiel).

Ook voor vers vlees-voeding kunt u bij ons terecht: carnibest, naturis, farmfood, smuldier en energique.

Levering gratis aan huis in straal van 20 km.

Bermen, weer een kleurige biotoop in Sittard-Geleen

.....de vlizotrap losgetrokken en de vliering op! Eindelijk na 3 jaar pensioen de 'ouwe zoi' eens opruimen van het voormalige werk. Dat zijn van die momenten dat je een stoeltje pakt, koffie en een vuilniszak om deze oude herinneringen eens op te schonen. Artikel van Prof. Dr. P. Zonderwijk lag tussen die 'ouwe zoi'. Had een artikel geschreven in een uitgave 'bloemen & planten' uit juli 1993. Hij had zich sterk gemaakt om 30.000 hectare, een niet te verwaarlozen 'bermoppervlakte', weer op een natuurlijke manier te gaan beheren. Het beheer voor bermen werd gekenmerkt door vele/meerdere keren per jaar te maaien en dan bleef het maaisel liggen, zodat de bodem hetzelfde vruchtbaarheidsniveau hield en de plantengroei dientengevolge monotoon was.

Hij had in 1979 reeds een mooi boekje uitgebracht, 'De bonte berm', de rijke flora en fauna langs onze wegen. Een palet van kleuren! En dieren: een veelheid aan insecten, kevers, vliegen en vlinders. Maar ook kikkers, slakken en reptielen. Voorstander van natuurlijk bermbeheer.

Inmiddels is het geen 1993 meer, maar 2020. En waar zijn die 'kleurrijke' bermen dan nou? Ik zie ze niet en hoor alleen maar dat de insecten enorm in aantal zijn afgenomen en soorten al uitgestorven. Reden om een contactmailtje te sturen naar de gemeente Sittard-Geleen met 3 vragen.

1. kent de gemeente een insectenvriendelijk bermbeheer, waarbij de aantrekkingskracht voor insecten vergroot wordt?

2. kent de gemeente een voor- en achtertuintenbeleid waarbij de 'steenwoestijnen' tot het verleden gaan behoren?

3. kent de gemeente het fenomeen 'groenadoptie' door de burger van openbaar groen?

Na een maand geen antwoord. Verzoek herhaald. Vervolgens een belletje gedaan en wist Roy Hennekens te bereiken. Hij wist mijn 3 vragen met 'nee' te beantwoorden. Het was even stil bij mij. Op 26 april een concreet plan ingestuurd voor een 'bij' vriendelijk biodivers ecologisch maaibeleid. Tevens de krant, radio opgezocht. Op 30 juli 2020 gaan we met een afvaardiging van de beide IVN-afdelingen in Sittard-Geleen, verontruste bewoners waaronder een stads-ecoloog en Plök bij elkaar zitten om in de nazomer met de gemeente tot een nader concreet maaibeleid te komen. De gemeente heeft te kennen gegeven dat we hiertoe overgaan. Dingen worden toch uiteindelijk 'vloeibaar' en komen in beweging. Zo zie je maar weer, waartoe opruimen van de vliering kan leiden. Het zal me benieuwen!

Paul Leenders

Noot van het bestuur: Paul Leenders heeft zich in 2019 aangemeld als lid van IVN Munstergeleen en is in januari 2020 gestart met de natuurgidsenopleiding. Dit particulier initiatief sluit aan bij de doelen van het IVN en het bestuur steunt het daarom van harte.

Elke druppel telt

Perioden van droogte komen steeds vaker voor en als het regent kan het er soms heftig aan toe gaan. Klimaatverandering wordt in onze eigen omgeving steeds meer zichtbaar. Gele velden, droge sloten, minder kevers en eendagsvliegjes, dalende grondwaterstanden.

De urgentie om hier actie op te ondernemen neemt toe. Naast water besparen is het hard nodig om het regenwater dat er valt vast te houden voor droge periodes. Wist je dat van een dak van 28 m² jaarlijks gemiddeld 23.800 liter water stroomt? Dat verdwijnt meestal zo via het riool en dat moet anders.

Door regenwater in je tuin te houden en terug te geven aan de bodem voorkom je verdroging en hoef je minder te sproeien. Dat spaart ook nog eens geld. Dit kan bijvoorbeeld door steen te vervangen door groen of door tegels welke waterdoorlatend zijn. Je kan water opvangen in een regenton of regenschutting en in een vijver. Maar je kan ook ondergronds water in infiltratiekratten opvangen.

Misschien is het dak van je huis of garage wel geschikt voor sedumbedekking, dat is lekker koel tijdens warme zomerdagen, ziet mooi uit en is een goed alternatief voor een lelijke energie slurpende airco.

zie www.waterklaar.nl

Kleine stappen grote winst en het hoeft helemaal niet moeilijk te zijn. Door een subsidieregeling zijn de kosten vaak ook nog eens minimaal.

Op www.waterklaar.nl vind je inspiratie en tips wat je zelf allemaal kan doen. De Limburgse gemeentes stellen een subsidie beschikbaar voor het vasthouden en infiltreren van regenwater. De regeling van jouw gemeente is ook via de website van Waterklaar te vinden.

Bodemdiertjesdag: op zoek naar grondbewoners

Zondag 27 september

Vaak vergeten we hoeveel leven er in en vlak boven de grond is. Het is een hele ontdekkingstocht om te speuren naar al dat (vooral kleine) leven onder onze voeten. Sommige levensvormen die we vinden zijn oeroud. Er zijn versteende pissebedden gevonden van enkele honderdduizenden jaren oud.

Ook zijn er beestjes die gevaarlijk uitzien, maar totaal ongevaarlijk zijn. In Nederland zijn meer dan 30.000 soorten kleine beestjes. De kans is groot dat we leuke en interessante diertjes vinden.

Dit is een leuke activiteit voor jong en oud.

We nemen loeppotjes, zeefjes en mini-schepjes mee. Vaak helpt een vergrootglas om deze wonderde wereld beter te kunnen bekijken.

Plaats: In en rond de Heemtuin van IVN afdeling Munstergeleen
Tijd: 10.00 tot 12.00 uur
Informatie: Lex Vlieks 046-4511554

Nacht van de Nacht

Wandelen in het duister op zaterdag 24 oktober

Zoals de afgelopen jaren gaan we weer kijken naar de duisternis. Tenminste als we die kunnen vinden.

Aan de rand van de Maasvallei is op de hoger gelegen delen een uitzicht over de omgeving goed mogelijk.

Hoe licht of hoe donker is onze gemeente?

We zullen zien.

Plaats: Parkeerplaats Watersley
Tijd: 19.30 uur
Informatie: Lex Vlieks 046-4511554

Gele dovenetel (Ank Ronkaars, vroeg in de coronatijd)

Bestuur

Pierre Wijnen, voorzitter, pierrewijnen2gmail.com

Maarten Hinskens, vice-voorzitter, ma.hinskens@ziggo.nl

Theo Lemmens, penningmeester,
tjmlemmens@gmail.com
Bankrekening t.n.v. IVN Munstergeleen,
NL80RABO0135007968

Ben Bongers, secretaris, b.j.j.m.bongers@home.nl

Leonne Könings-Mentjens, leonne@kings.nl

Hub Mulders, h.mulders7@kpnplanet.nl

Piet Huits, pajhuits@gmail.com

Ivo Dols, ivodols@outlook.com

Website: www.ivn.nl/afdeling/munstergeleen

Resterend programma & Kroedwösj 2020

Vanwege Covid-19 is er onduidelijkheid over het wel of niet doorgaan van het resterende programma voor 2020.

Raadpleeg daarom svp kort voor een eventuele deelname onze site of neem telefonisch contact op met de persoon vermeld in het programmaboekje.

Wellicht komt dit nummer van Het Steenuiltje nog op tijd uit voor de volgende aankondiging: De Kroedwösjwandering van Harrij Gijsen gaat dit jaar niet door maar gelukkig hoeven belangstellenden niet verstoken te blijven van een kroedwösj: Harrij maakt ze zelf voor jullie en heeft ze klaar liggen op donderdag 13 augustus vanaf 10.00 uur tegen een kleine vergoeding voor IVN Munstergeleen.

Pierre Wijnen.

Rabo ClubSupport

Ieder jaar besteedt de Rabobank een gedeelte van haar winst aan de ondersteuning van maatschappelijke doelen. IVN Munstergeleen doet ieder jaar mee aan deze actie, die dit jaar van 5 tot 25 oktober plaatsvindt. Tot nu toe heeft deze actie jaarlijks een substantieel bedrag opgeleverd voor onze clubkas. Vorig jaar was dat EUR 894,05. Hoe doet u mee aan deze actie?

Eerste voorwaarde is dat U en/of uw partner bankiert bij de Rabobank en dat U daarnaast ook lid bent van de Rabobank.

Vóór aanvang van de stemperiode krijgt U uw stembiljet toegestuurd. Daarop staat een code waarmee U kunt inloggen op de site die U vindt op het stembiljet. U krijgt toegang tot de lijst van deelnemende verenigingen waaruit U uw favorieten kunt kiezen.

U krijgt 5 (vijf) stemmen. Daarvan kunt U er maximaal 2 geven aan een enkele vereniging. U kunt dus uw 5 stemmen op verschillende manieren verdelen over de verenigingen van uw keuze - aldus:
2 + 2 + 1 of 2 + 1 + 1 + 1 of 1 + 1 + 1 + 1 + 1.

Elke stem is, zo leert de ervaring, +- 5 euro waard - zonde dus om uw stem niet te gebruiken voor het goede doel.

Door uw stem uit te brengen op IVN Munstergeleen, maakt U het mogelijk dat we de heemtuin kunnen onderhouden en allerlei activiteiten kunnen organiseren.

Op onze site en via de Munstergelaener zullen we in de betreffende periode aandacht vragen voor deze actie. We danken U bij voorbaat voor uw steun.

Theo Lemmens, penningmeester IVN Munstergeleen

Rabobank

2-wielers
Hensels
Munstergeleen - Maasmechelen

Voor de aankoop van de topmerken Gazelle, Rih en Bikkel kunnen wij u een goed advies geven volgens onze slogan: advies, kwaliteit en service, daar heeft u wat aan! Pascal Hensels, Overstraat 16, 6151 CN Munstergeleen.

**De wereld
aan jouw
voeten**

Laat u inspireren door onze ruime collectie met meer dan 200 modellen wandel- en bergschoenen, vrijetijdsschoenen en sandalen. Natuurlijk ook hoogwaardige functionele outdoorkleding en comfortabele en modieuze vrijetijdskleding. Alles voor de backpacker en kampeerder! Verder vindt u bij ons heel veel gadgets en onmisbare reisaccessoires voor de moderne reiziger. Met onze jarenlange kennis en buitenervaring kunnen wij u helpen de beste keuze te maken.

Kom het beleven bij Mulders dé buitenspecialist.

Coronaboog achter
Heemtuinvijver